

**UCHWAŁA NR 0007.XXV.202.2017
RADY MIEJSKIEJ W ŻMIGRODZIE**

z dnia 21 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata
2017-2019**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 446 ze zmianami) oraz art.176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zmianami) Rada Miejska w Żmigródzie uchwala co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „ Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2017-2019” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Żmigród.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żmigródzie

mgr inż. Jan Czyżowicz

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA
RODZINY
W GMINIE ŻMIGRÓD
NA LATA 2017-2019

Spis treści

	Strona
1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej	5
3. Analiza SWOT	9
4. Adresaci Programu	10
5. Cele główne i cele szczegółowe	10
6. Przewidywane efekty realizacji Programu	16
7. Źródła finansowania Programu	16
8. Monitoring i ewaluacja	16

I. Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny na lata 2017-2019 w Gminie Żmigród opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zmianami.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego programu wspierania rodziny. Stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Współczesne rodziny przeżywają trudności spowodowane zmieniającymi się warunkami ekonomicznymi, które determinują rynek pracy. Pojawiło się zjawisko emigracji zarobkowej. Jedno z rodziców, a czasami dwoje rodziców, wyjeżdża z kraju w celach zarobkowych na kilka miesięcy, a nawet lat, co jest trudnym przeżyciem dla dzieci czasami pozostawionych pod opieką dziadków czy dalszej rodziny. Coraz częściej spotyka się rodziny w związkach nieformalnych, rodziny patchworkowe czy osoby rozwiedzione samotnie wychowujące dzieci.

Rodziny często dotyka problem bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu, przemocy czy niepełnosprawności swoich członków. Rodzice borykają się z pełnieniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a to bezpośrednio wpływa na prawidłowy rozwój dziecka. To główny powód, dla którego rodzinę i dziecko należy objąć systemem wsparcia.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

System pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej i pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zmianami). Ustawa powyższa dokonuje podziału kompetencji, zadań i działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Zgodnie z podziałem kompetencji Gmina realizuje zadania z zakresu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci poprzez pracę z rodziną i pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci z zastosowaniem zasady pomocniczości.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2017 - 2019 jest utworzenie kompleksowego systemu wsparcia dzieci

oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, także w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Program ma charakter zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Żmigrodzie na lata 2017-2019 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żmigród na lata 2014-2018.

1. Podstawy prawne realizacji działań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 575 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.:Dz.U. Z 2016 r.,poz. 930 ze zmianami);
- Ustawa z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz. 1860).

2. Podstawa prawna utworzenia Programu

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Żmigród w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Miejskiego w Żmigrodzie (dane z ewidencji ludności) oraz dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żmigrodzie.

1. Rodzina w systemie pomocy społecznej

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Żmigrodzie.

Tabela nr 1. liczba rodzin i osób w rodzinach i struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2013- 2016

Lp.	Ilość i struktura rodzin	2013	2014	2015	2016
1	Rodziny ogółem, w tym:	457	424	519	342
	miasto	167	152	227	123
	wieś	290	272	272	212
3	Rodziny z dziećmi ogółem w tym o liczbie dzieci:	205 / 44,8%/	189 /44,6%/	168 /32,4%/	107 /31,3%/
	1	71	68	58	36
	2	72	60	63	41
	3	38	37	29	14
	4	17	16	11	11
	5	5	4	4	3
	6	1	3	2	1
	7 i więcej	1	1	1	1
5	Rodziny niepełne ogółem, w tym o liczbie dzieci:	65 /14,2%/	58 /13,7%/	59 /11,4%/	37 /10,8%/
	1	30	26	26	16
	2	19	19	21	12
	3	10	8	7	3
	4 i więcej	6	5	5	6

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdania MPiPS-03

Z analizy danych powyższej tabeli wynika, że maleje wyraźnie udział rodzin z dziećmi w systemie pomocy społecznej. Związane to może być z polepszeniem sytuacji materialnej rodzin w związku z podjęciem zatrudnienia, wzrastającymi świadczeniami rodzinnymi, udzieleniem pomocy żywnościowej w formie paczek żywnościowych oraz być może niechęcią rodzin do zainteresowania ich życiem i odwiedzinami pracowników socjalnych.

Wśród rodzin ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej, tendencję wzrostową wykazują rodziny jednoosobowe, które stanowią prawie 54% ogółu rodzin podczas gdy rodziny z dziećmi stanowią 31% ogółu rodzin.

Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy obrazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2. Liczba mieszkańców Gminy Żmigród w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców Gminy zameldowanych na pobyt stały i czasowy	14883	14880	14888	14739
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	1281	1183	1362	801
Procentowy wskaźnik udziału w ogólnej liczbie mieszkańców	8,6%	8%	9,1%	5,4
Liczba dzieci urodzonych	153	129	147	151
Liczba zgonów	175	118	144	135

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej oraz dane z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego

Ośrodek pomocy społecznej udziela świadczeń z pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej. Przyczyny, które uniemożliwiają rodzinom czy osobom samodzielne rozwiązanie trudnej sytuacji i determinują korzystanie z pomocy społecznej, zostały przedstawione w tabeli nr 3

Tabela nr 3. Występujący problem

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej		2013	2014	2015	2016
			457 rodzin	424 rodziny	519 rodzin	342 rodziny
1	Ubóstwo	Ogółem	332 /73%/ ogółu rodzin	289 /68,2%/ ogółu rodzin	215 /50,8%/	207 /60,5%/
2	Bezrobocie	Ogółem	222 /	263 /62%/	172 /40,7%/	141 /41,2%/
3	Niepełnosprawność	Ogółem	155 / 33,9%/	157 /37%/	114 /27%/	121 /35,4%/
4	Długotrwała choroba	Ogółem	199 /43,6%/	198 /46,7%/	137 /32,4%/	119 /34,8%/
5	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Ogółem	40 /8,7%/	33 /7,8%/	25 /5,9%/	18 /5,3%/
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychow. i prowadzenia gospod.domowego	Ogółem	42 / 9%/	38 /8,9%/	37 /8,7%/	26 /7,6%/
7	Alkoholizm	Ogółem	60 /13%/	63 /14,9%/	68 /16,1%/	45 /13,2%/
8	Przemoc w rodzinie	Ogółem	18 / 4%/	22 /5,2%/	12 /2,8%/	33 /9,6%/

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdania MpiPS-03

Bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba wskazane są jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to główny powód pozostawania w systemie pomocy społecznej około 8% ogółu rodzin korzystających ze świadczeń.

Jednakże należy zaznaczyć, że wskazane powyżej problemy nie występują pojedynczo w rodzinach. Najczęściej dysfunkcje rodziny występują w formie łączonej, np. bezrobocie z alkoholizmem i/lub przemocą w rodzinie, albo niepełnosprawność z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego itp.

Świadczenia adresowane dla dzieci i młodzieży uczącej się realizowane przez ośrodek pomocy społecznej to dożywianie w szkołach w ramach Programu „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania 2014-2020” oraz stypendia i zasiłki szkolne realizowane na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty jako pomoc dla uczniów o charakterze socjalnym.

Pomoc dla uczniów na przestrzeni lat 2013-2016 przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba uczniów osób korzystających z dożywiania i pomocy materialnej o charakterze socjalnym

Lp	Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie			
		2013	2014	2015	2016
1	Posiłki dla uczniów	164	167	138	79
2.	Stypendia i zasiłki szkolne	315	250	333	238

Źródło: Opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdania MpiPS-03 oraz sprawozdania z realizacji pomocy materialnej dla uczniów.

Liczba uczniów korzystających z gorących posiłków w szkołach systematycznie maleje. Rodzice zgłaszają, że dzieci nie chcą korzystać z posiłków w szkole. Powodem może być brak stołówek szkolnych, w których jadłyby posiłki wszystkie dzieci, a nie głównie te, które mają przyznane świadczenie z GOPS. Ponadto w 2016 r. rodziny otrzymały znaczącą pomoc finansową w ramach Programu Rodzina 500+. Sytuacja materialna rodzin uległa poprawie, a ponadto rodziny otrzymują pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2015 i Podprogram 2016. Program jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc realizowana była cyklicznie w okresach miesięcznych od czerwca do grudnia 2015r i od listopada 2016r. do kwietnia 2017 r. Z pomocy skorzystało 597 osób w Podprogramie 2015 oraz do dnia dzisiejszego 541 osób w Podprogramie 2016.

2. Rodzina w działaniach asystenta rodziny

Na przestrzeni lat zauważana jest potrzeba wspierania rodzin w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Chodzi tutaj o pomoc instytucjonalną, skierowaną do rodziców, których z różnorodnych powodów działania są niewystarczające. Przyczyny problemów w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci w rodzinie są różne. Mogą to być problemy zdrowotne, obciążenie pracą, opiekowanie się jednocześnie osobami zależnymi, młody wiek rodziców i inne. Zdarzają się też rodziny, które zaniedbują swoje dzieci, nie znając prawidłowego wzorca wychowawczego, przyjmując najczęściej styl wychowawczy, jakiego sami doświadczyli.

W celu wsparcia rodzin mających problemy wychowawcze zostało powołane do życia stanowisko asystenta rodziny. Asystent rodziny to według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zmianami) osoba, która przydzielana jest rodzinie, gdy ta napotkała trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania klienta lub w miejscu przez niego wskazanym. Dzięki takiej współpracy, klient może zwiększyć swoją aktywność społeczną, być lepiej zmotywowanym do podejmowania działań zawodowych oraz wszystkich innych prowadzących do poprawy sytuacji życiowej własnej oraz jego rodziny

Obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny istnieje od 2015r. W naszej Gminie asystent został zatrudniony w lipcu 2014r. w ramach Programu Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela Nr.5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
Ilość rodzin	11	13	14
Ilość dzieci w rodzinach	23	26	27
Ilość osób w rodzinach	47	52	58

III. Analiza SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w zakresie wspierania rodzin na terenie Gminy Żmigród

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie w Gminie przedsięwzięć mających na celu wsparcie rodzin, np. Lokalna Karta „Żmigrodzka Rodzina na 5+”, Projekt „Darmowy Internet” dla 30 gospodarstw domowych. • Programy edukacyjne realizowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. • Szeroka oferta edukacyjna i wysoki poziom edukacji szkolnej (szkoła ponadgimnazjalna, specjalna). • Bogata oferta sportowa, rekreacyjna i kulturalna dla dzieci i rodzin oferowana przez ZPK i Gminne Centrum Informacji. • Dostęp do poradnictwa specjalistycznego (Punkt Konsultacyjny, Placówka Wsparcia Dziennego) • Rozwój placówek wsparcia dziennego, w tym na terenach wiejskich. • Realizacja gminnych programów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie. • Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. • Profesjonalizacja kadry pracowniczej poszczególnych instytucji działających na rzecz rodzin. • Aktywnie działające organizacje pozarządowe.	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca oferta wspierająca dla rodziców z małymi dziećmi (brak żłobka). • Brak stołówki szkolnej. • Utrudniony dostęp do obiektów i zajęć sportowych dla dzieci z terenów wiejskich w godzinach popołudniowych (brak dojazdu) • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych. • Ograniczony dostęp do specjalistów i placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej. • Brak lokalnego ośrodka wsparcia dla osób przeżywających kryzys oraz ośrodka interwencji kryzysowej, dotkniętych przemocą w rodzinie, brak schronienia w sytuacjach interwencyjnych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie partnerstw wewnątrz gminy i poza nią, w celu działań na rzecz rodziny. • Poprawienie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami gminy działającymi na rzecz rodziny. • Wprowadzanie programów osłonowych i projektów profilaktycznych. • Pojawienie się tendencji społecznej do zdrowego stylu życia. • Możliwość wnioskowania o dodatkowe źródła finansowania prowadzonych działań. • Wzrost świadomości i zaangażowania lokalnej społeczności w działania na rzecz dziecka i rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki finansowe. • Niestabilność w działaniach – przerywana praca asystentów, wypalenie zawodowe. • Bierna postawa osób nisko wykształconych i bezrobotnych. • Postawa roszczeniowa klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. • Uzależnienie finansowe od Ośrodka Pomocy Społecznej. • Negatywna postawa mieszkańców wobec podmiotów świadczących pomoc osobom tego wymagającym. • Niechęć do podejmowania wspólnych inicjatyw społecznych. • Emigracja zarobkowa. • Wysoka pomoc finansowa państwa wobec osób niepracujących w stosunku do zarobków pracowników.

IV. Adresaci Programu

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żmigród na lata 2017-2019 są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Żmigród przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

V. Cel główny i cele szczegółowe

Na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji rodzin wychowujących dzieci został zdefiniowany cel główny i cele szczegółowe.

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwią tworzenie warunków do pełnego poznania sytuacji rodzin oraz i umocnienia rodziny, jej trwałości i właściwego wypełniania przez nią podstawowych zadań

Cel główny programu:

Celem głównym Programu jest udzielenie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom zamieszkujących na terenie Gminy Żmigród w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza sytuacji rodzin wychowujących dzieci, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz działania interwencyjne (podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny).
2. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.
3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
4. Doskonalenie współpracy podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi; - współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.

Cele będą realizowane poprzez działania mające wzmocnić rodzinę i przywrócić prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo -wychowawczej. Praca z rodziną prowadzona będzie z wykorzystaniem jej własnej aktywności już od momentu pojawienia się problemów celem eliminowania sytuacji umieszczania dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, praca z rodziną biologiczną będzie prowadzona w celu umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy nr 1			
Diagnoza sytuacji rodzin wychowujących dzieci, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz działania interwencyjne.			
Działania	Czas realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych • Główne przyczyny trudności
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, przedszkolem, Placówką Wsparcia Dziennego, Środowiskowym Domem Samopomocy w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Urząd Miejski w Żmigrodzie Gminna Komisja	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podjętych interwencji • Liczba osób objętych działaniami

		Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Placówka Wsparcia Dziennego	
Praca socjalna w celu wzmocnienia zdolności rodziny do właściwego pełnienia ról społecznych, w tym pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemu bezrobocia. Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych pracą socjalną
Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Szkoły, przedszkole, z terenu Gminy Żmigród Policja Placówki Służby Zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba interwencji z udziałem dzieci • Liczba niebieskich kart w rodzinach z dziećmi
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, socjalne)	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówka Wsparcia Dziennego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z porad specjalistów
Cel szczegółowy 2 Wsperanie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;			
Wsperanie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zatrudnionych asystentów rodziny • Liczba rodzin objętych działaniami asystenta rodziny •
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez udzielenie pomocy materialnej, rzeczowej, usługowej	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych pomocą materialną. • Wysokość udzielonej pomocy

			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci korzystających z dożywiania, stypendiów i zasiłków szkolnych • Środki przeznaczonej na realizację dożywiania i pomocy materialnej dla uczniów
Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, w tym prowadzenie warsztatów dla rodziców	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Placówka Wsparcia dziennego Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udzielonych konsultacji i porad • Liczba rodzin uczestniczących w warsztatach • liczba godzin zajęć prowadzonych w ramach warsztatów
Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez kontynuowanie realizacji lokalnej karty „Żmigrodzka Rodzina na 5+”	2017-2019	Urząd Miejski w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydanych kart
Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	2017-2019	Urząd Miejski w Żmigrodzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej • liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej
Cel szczegółowy 3			
Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych			
Rozwój Placówki Wsparcia Dziennego	2017-2019	Urząd Miejski w Żmigrodzie Placówka wsparcia dziennego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci korzystających z zajęć
Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze w formie pracy z asystentem rodziny	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Urząd Miejski w Żmigrodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych działaniami asystenta rodziny
Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających i zapewnienie ich	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podpisanych

finansowania w ramach podpisanych umów.		w Żmigrodzie Urząd Miejski w Żmigrodzie	umów z rodzinami wspierających
Wsparcie rodzin wychowujących dzieci do lat 3 poprzez utworzenie żłobka i funkcji opiekuna dziennego	2019	Urząd Miejski w Żmigrodzie	• Liczba miejsc w żłobku
Stałe doskonalenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez specjalistów zajmujących się problematyką rodziny	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Urząd Miejski w Żmigrodzie Placówka wsparcia dziennego Zespół Interdyscyplinarny Szkoły i przedszkole z terenu Gminy Żmigród	• Liczba szkoleń, warsztatów, kursów w których uczestniczyli pracownicy placówek pracujących z dziećmi
Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów	2017-2019	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Szkoły z terenu Gminy Żmigród Placówka Wsparcia Dziennego Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny	• Liczba programów • Liczba osób uczestniczących w programach
Cel szczegółowy nr 4 Doskonalenie współpracy oraz podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi; - współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,			
Stworzenie sprawnego i skutecznego przepływu informacji poprzez wykorzystanie strony internetowej GOPS i Urzędu Miejskiego oraz mediów społecznościowych	2017-2019	Urząd Miejski w Żmigrodzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie	Liczba informacji, notatek dotyczących działań wobec rodzin

Współpraca z Zespołem interdyscyplinarnym w celu ustalania pracy z rodziną w sytuacji nieskuteczności działań asystenta rodziny realizacji	2017-2019	Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Placówka Wsparcia Dziennego Kuratorzy Sądowi	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba posiedzeń grup roboczych. • Liczba rodzin objętych pracą grup roboczych
Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie wspierania rodzin biologicznych	2017-2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Placówki Pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań z koordynatorem pieczy zastępczej • Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Program zakłada realizację także innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno – kulturowo – gospodarczą kraju, województwa i gminy. Dopuszcza się możliwość modyfikowania określonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań oraz ich realizatorów, zwłaszcza gdy pojawi się taka potrzeba.

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

1. Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, który wykonuje zadania:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 12) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,

- i przekazywanie tej oceny,
- 15) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
  - 16) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
  - 17) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną; wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
  - 18) koordynacja wsparcia dla rodzin w sytuacji ciąży powikłanej, niepowodzeń położniczych, jeżeli u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860).

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych, w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

2. Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną. Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Źródła finansowania Programu:

1. Środki własne Gminy Żmigród.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Środki pozabudżetowe.

VIII. Monitoring i ewaluacja

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żmigrodzie będzie corocznie przedkładał Radzie Miejskiej w Żmigrodzie sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań, zgodnie z treścią art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zmianami.).

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w Żmigrodzie

mgr inż. Jan Czajkiewicz